

Riktlinje för handläggning av Ekonomiskt bistånd

Antagen av socialnämnden:	2024-05-08 SN § 50
Ansvarig förvaltning:	Socialförvaltningen
Ikraftträdande	2024-06-01
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Vid behov, eller senast inom 4 år efter ikraftträdandet
Diarienummer	SN 2024/89

Ansvarig	Enhetschef Arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten
----------	--

Innehåll

1	Inledning och syfte	6
2	Rätt till bistånd, utredning och dokumentation	7
2.1	Rätten till bistånd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen	7
2.2	Bistånd utöver skyldigheten enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen.....	7
2.3	Jämställt ekonomiskt bistånd.....	8
2.4	Jobbstimulans	8
2.4.1	<i>Bedömning av kvalificering.....</i>	<i>8</i>
3	Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd	9
4	Dokumentationsskyldighet	10
4.1	Genomförandeplan	10
5	Ekonomiskt bistånd, inkomster och tillgångar.....	11
5.1	Ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt	11
5.2	Särskilda skäl till höjning av riksnormen	11
5.2.1	<i>Uteätartillägg</i>	<i>12</i>
5.3	Särskilda skäl för beräkning av riksnormen till en lägre nivå	12
5.4	Inkomster och tillgångar som påverkar beräkning av ekonomiskt bistånd	12
5.5	Inkomster och tillgångar som inte påverkar beräkning av ekonomiskt bistånd	13
6	Tillgångar.....	14
6.1	Fordonsinnehav	14
6.2	Fastighet/bostadsrätt	14
7	Ekonomiskt bistånd till särskilda kostnader	15
7.1	Akut Boende	15
7.1.1	<i>Hushåll med barn.....</i>	<i>15</i>
7.2	Barnomsorg	15
7.3	Begravningskostnader	15
7.3.1	<i>Kostnader i samband med begravning.....</i>	<i>16</i>
7.3.2	<i>Asylsökandes begravning</i>	<i>16</i>
7.4	Bostadskö, avgift	16
7.5	Elkostnad	16

7.6	Fack- och A-kasseavgift	17
7.7	Flyttkostnader	17
7.8	Fordonsinnehav	17
7.8.1	<i>Ersättning för bilkostnader</i>	17
7.9	Förmedling av egna medel	18
7.10	Försäkringar	18
7.10.1	<i>Hemförsäkring</i>	18
7.10.2	<i>Barn- och ungdomsförsäkring</i>	18
7.10.3	<i>Övriga försäkringar</i>	18
7.11	Glasögon/kontaktlinser	18
7.11.1	<i>Läsglasögon</i>	19
7.11.2	<i>Glasögon till barn</i>	19
7.11.3	<i>Kontaktlinser</i>	19
7.12	Hemtjänstavgift.....	19
7.13	Hemutrustning.....	19
7.14	Högtids- och sommarpeng	20
7.14.1	<i>Högtidspeng</i>	20
7.14.2	<i>Sommarpeng</i>	20
7.15	Kläder och skor	20
7.16	Kosttillägg/specialkost	20
7.17	Legitimation	21
7.18	Magasinerings.....	21
7.19	Matpengar	21
7.20	Poste Restante	21
7.21	Resekostnader	22
7.21.1	<i>Arbetsresor</i>	22
7.21.2	<i>Sociala resor</i>	22
7.21.3	<i>Umgängesresor</i>	22
7.21.4	<i>Resor till skola</i>	22
7.21.5	<i>Rekreationsresor</i>	23
7.21.6	<i>Sjukresor</i>	23

7.21.7	Ersättning för resor	23
7.22	Rättshjälp och Rättskydd	23
7.22.1	Bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd	23
7.23	Separation/Skilsmässa.....	24
7.24	Sjukvård och medicin	24
7.24.1	Sjukvård.....	24
7.24.2	Egenavgift inneliggande vård.....	24
7.24.3	Förebyggande vård	25
7.24.4	Medicin.....	25
7.24.5	Skoinlägg och andra hjälpmedel.....	25
7.25	Skulder	25
7.25.1	Utmätning av inkomst.....	25
7.25.2	Skuldsanering	25
7.25.3	Barnomsorgsskuld.....	26
7.25.4	Bostadsbidragsskuld.....	26
7.25.5	Elskuld.....	26
7.25.6	Utredning av elskuld.....	26
7.25.7	Fackavgift/a-kasseskuld	26
7.25.8	Hyresskuld.....	26
7.25.9	Privata skulder	27
7.25.10	Skatteskuld.....	27
7.25.11	Studieskuld.....	27
7.25.12	Underhållsskuld.....	27
7.26	Spädbarnsutrustning.....	27
7.27	Städning/sanering.....	27
7.28	Tandvård	28
7.28.1	Akut tandvård	28
7.28.2	Nödvändig tandvård.....	28
7.28.3	Särskilt tandvårdsstöd.....	28
7.28.4	Årlig undersökning	29
7.28.5	Frisk tandvård.....	29
7.29	TV, Mobiltelefon, Dator, Internet.....	29

7.29.1	<i>Inköp av dator</i>	29
7.29.2	<i>Internet</i>	29
7.29.3	<i>Inköp av mobiltelefon</i>	29
7.29.4	<i>Inköp av TV</i>	29
7.30	Umgänge	30
7.30.1	<i>Varannan helg</i>	30
7.30.2	<i>Växelvis boende</i>	30
8	Boende	31
8.1	Rådrumstid	31
8.2	Förändring av boendekostnad	31
8.3	Förstahandskontrakt	32
8.4	Villor och bostadsrätter	32
8.5	Andrahandsboende	32
8.6	Inneboende	33
8.7	Kvarboende vuxna barn	33
8.8	Boendekostnad under anstaltsvistelse	34
8.9	Boendekostnad under vård/behandling på institution	34
8.10	Depositionshyra	34
9	Särskilda grupper och övriga ärendetyper	35
9.1	Arbetshinder – missbruksproblematik	35
9.2	Arbetshinder – sociala skäl	35
9.3	Egna företagare	35
9.4	Starta eget-bidrag	36
9.5	Föräldralediga	36
9.5.1	<i>Föräldrapenning</i>	36
9.5.2	<i>Föräldraledigheten</i>	36
9.6	Sjukskrivna	36
9.6.1	<i>Ersättningar vid sjukskrivning</i>	36
9.6.2	<i>Samverkan med sjukvården kring enskilda</i>	37
9.7	Studier	37
9.7.1	<i>Studier på grundskolenivå</i>	37

9.7.2	<i>Studier som arbetsmarknadsåtgärd</i>	37
9.7.3	<i>Sommaruppehåll</i>	37
9.7.4	<i>Studerande ungdom</i>	37
9.8	<i>Unga vuxna</i>	39
9.9	<i>Utländska medborgare</i>	39
9.9.1	<i>Turister</i>	39
9.9.2	<i>Nordiska medborgare</i>	39
9.9.3	<i>Asylsökande</i>	39
9.9.4	<i>Flyktingar</i>	39
9.9.5	<i>EU-medborgare</i>	40
9.9.6	<i>Svenska medborgare som befinner sig utomlands</i>	40
9.10	<i>Våld i nära relation</i>	41
9.10.1	<i>Barn</i>	41
9.10.2	<i>Ekonomiskt bistånd när det förekommer våld i nära relationer</i>	41

1 Inledning och syfte

Kommunens riktlinjer utgör ett komplement till Rätten till bistånd 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Tillsammans med delegationsordning, prejudicerande domar och förordningar ska ”Riktlinjer för ekonomiskt bistånd”, utgöra grunden för arbetet med ekonomiskt bistånd i Ale kommun. Lagen är överordnad riktlinjerna. Riksnormen fastställs varje år av regeringen. Den bygger på kostnadsberäkningar som genomförs av konsumentverket. Socialtjänstlagens ramlagskaraktär innebär att kommunen har en stor frihet att utforma verksamheten och insatser efter skiftande lokala förutsättningar.

Riktlinjerna ska ge stöd i det praktiska arbetet med utredningar, bedömningar och beslut. De ska ge stöd i att tolka lagstiftningen genom de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras, då varje individ ska bli sedd utifrån sin livssituation. Riktlinjernas syfte är att säkerställa rättssäkerhet och en så hög grad av likabehandling som möjligt. Bedömningarna ska utifrån detta perspektiv vara stringenta och restriktiva.

Genom det ekonomiska biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnet för människor som inte själva kan tillgodose sina behov och är tänkt som en tillfällig lösning. Den enskilde har själv ett eget ansvar för sitt liv. Detta innebär att alla möjligheter som finns till egen försörjning ska utnyttjas innan rätten till bistånd träder in.

Den enskilde har inte bara rättigheter utan även skyldigheter för att rätten till bistånd ska vara aktuellt. Den enskilde är ytterst ansvarig för att bli självförsörjande. Riktlinjerna gäller för ekonomiskt bistånd i Ale kommun. Ekonomiskt bistånd består av försörjningsstöd och bistånd till livsföring i övrigt.

2 Rätt till bistånd, utredning och dokumentation

2.1 Rätten till bistånd enligt 4 kap 1 och 3 §§ socialtjänstlagen

Grundförutsättningen för att en enskild person ska ha rätt till ekonomiskt bistånd är att hen inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Detta innebär att personen i första hand ska utnyttja alla andra möjligheter att försörja sig genom lön, arbetslöshetsersättning, allmänna bidrag, ersättning från Försäkringskassan, egna tillgångar med mera. Den som är arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande och vara aktivt arbetssökande. Den som inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande ska vara sjukskriven av läkare och styrka detta med exempelvis läkarintyg.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söka arbete innebär att:

- i god tid söka arbete innan utbildning eller arbete upphör
- i god tid anmäla sig på Arbetsförmedlingen och följa planering
- söka brett, det vill säga söka arbeten som man har utbildning för eller erfarenhet av men även okvalificerade arbeten som inte kräver speciell utbildning
- söka arbeten via Arbetsförmedlingen, sociala medier, jobbsajter samt genom egna kontakter i ens nätverk och direktkontakt med arbetsgivare som ej har utannonserade tjänster
- söka regelbundet
- söka arbete på orten, inom pendlingsavstånd samt i vissa fall i hela landet.

Den som vägrar att delta i anvisad arbetsmarknadsåtgärd har inte rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL). Rätt till bistånd föreligger inte heller om sökanden avstår från att söka arbete eller nekar till att ta anvisat arbete. Då makars och sammanboendes försörjningsskyldighet mot varandra och föräldrars försörjningsskyldighet mot barn går före rätten till ekonomiskt bistånd, påverkar den ena partens eller föräldrars vägran att söka eller ta emot arbete även den andre partens och/eller barnets rätt till ekonomiskt bistånd.

2.2 Bistånd utöver skyldigheten enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen

Socialnämnden får, men har inte skyldighet, att ge bistånd i andra fall än vad som omfattas av 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL). Nämnden får därmed bevilja bistånd utöver sin skyldighet, till exempel utifrån barnets bästa. Ett sådant beslut ska föregås av en prövning och ett avslag enligt 4 kap 1 § SoL.

Beslut enligt 4 kap 2 § SoL kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Det kan dock överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen. Laglighetsprövning innebär att en allmän förvaltningsdomstol prövar beslutets laglighet men något annat beslut fattas inte i stället för det överklagade beslutet. Beslut enligt 4 kap 2 § SoL fattas enligt särskild delegation.

Enligt 2 kap 1 § SoL har kommunen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. I de fall då en person inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL,

men nöd bedöms föreligga, kan bistånd beviljas med hänvisning till kommunens yttersta ansvar.

2.3 Jämställt ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd betalas ut enligt principen jämställda utbetalningar. Det innebär att om hushållet består av två personer som lever i ett parförhållande ska hälften av det beslutade biståndet betalas ut till respektive person i hushållet.

I undantagsfall kan det finnas skäl att frånga principen om jämställda utbetalningar. Ett exempel kan vara att det inte går att sköta sin ekonomi vid allvarlig sjukdom. Om handläggaren anser att det kan finnas skäl att inte betala ut till båda i ett parförhållande ska det framgå av en journalanteckning.

2.4 Jobbstimulans

När sökande har varit berättigad till ekonomiskt bistånd utan avbrott under sex månaders tid (kvalificeringstid) har han/hon rätt till jobbstimulans med särskild beräkningsregel enligt 4 kap 1 b § SoL under 24 månader från beslut om jobbstimulans. Både kvalificeringstiden (de inledande sex månaderna) och jobbstimulansperioden (de 24 månaderna då den särskilda beräkningsregeln gäller) är överförbara mellan olika kommuner där den sökande kan ansöka om ekonomiskt bistånd. Jobbstimulansen gäller enbart lön av arbete och 75 % av lönen medräknas som inkomst.

2.4.1 Bedömning av kvalificering

Säkerställ att den enskilde varit biståndsberättigad och erhållit ekonomiskt bistånd ex månader i följd utan avbrott från Ale kommun eller annan kommun. Vid kontroll med annan kommun krävs samtycke. Om samtycke inte lämnas fattas beslut utifrån de underlag nämnden har vid tidpunkten för ansökan.

Om den enskilde erhållit avslag någon månad under den senaste sexmånadersperioden krävs en ny sammanhängande period om sex månader från senaste avbrottet. Om den enskilde erhållit avslag enligt 4 kap 1 § SoL men erhållit bistånd för att undvika nöd skall detta ses som ett avbrott och inte leda till kvalificering. Vid osäkerhet lyft upp ärendet för samråd med enheten.

Jobbstimulansen är personlig och varje enskild vuxen person i det gemensamma hushållet måste uppnå kvalificeringskravet. Exempelvis kan ett hushåll bestå av personer som nyligen flyttat samman där den ena varit berättigad till bistånd en längre period och den andre parten under kortare period.

3 Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd

Barnets situation ska uppmärksammas när vuxna vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt eller annat bistånd till familjen. Regeringen har i en proposition (1996/97:124) angett att även om barnets bästa inte alltid är avgörande för vilket beslut som fattas, ska det alltid beaktas, utredas och redovisas.

Barnkonventionen förstärker vikten av att anta ett barnperspektiv i allt som rör barnet och understryker barnets rätt att bli hörd. I biståndsbeslut som berör barn ska barnets bästa särskilt beaktas, i enlighet med 1 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) och artikel 3 i barnkonventionen. Barn bör också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör dem, samt att få sina åsikter beaktade i förhållande till sin ålder och mognad, i enlighet med 11 kap. 10 § SoL och artikel 12 i barnkonventionen.

”När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.” (1 kap 2 § SoL)

” När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.” (11 kap 10 § SoL)

Att få föräldrar självförsörjande är en del i socialnämndens arbete utifrån ett barnperspektiv. Det anses främja barnets bästa att föräldrarna blir självförsörjande och får en daglig sysselsättning. En annan del i socialförvaltningens arbete med ett barnperspektiv är samverkan mellan enheter inom Individ- och familjeomsorgens enheter och samverkan med andra myndigheter.

Vid kontakt med barnfamiljer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, det vill säga mer än tolv månader, ska barnets behov särskilt bevakas och beaktas inom viktiga områden. Det kan gälla till exempel ansökan om bistånd till fritidsaktiviteter, lägvistelse och semester/rekreation. Bistånd utöver skyldighet kan utgå enligt 4 kap 2 § SoL. När barnfamiljer är aktuella för ekonomiskt bistånd bör handläggaren ge information om möjliga bidrag, till exempel extra studietillägg, kommunens ferieverksamhet samt andra stödformer. I de fall där barnfamiljer har problem med sin ekonomi men har inkomster överstigande riksnormen kan nämnden ge bistånd i form av ekonomisk rådgivning och/eller förmedling av egna medel.

4 Dokumentationsskyldighet

Enligt 11 kap 5 § socialtjänstlagen (SoL) ska handläggning av ärenden som rör en enskild person dokumenteras. Med handläggning av ärende avses alla åtgärder från det att ett ärende blir aktuellt till dess att det avslutas. Allt som kommit fram i en utredning om den enskilde och som har avgörande betydelse för beslut i ärendet ska dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla tillräcklig, väsentlig och korrekt information.

Det individuella tjänstemannaansvaret medför att det är den enskilde tjänstemannen som är ansvarig för innehållet i de anteckningar som han eller hon gör om varje enskild person. Handläggaren får inte dröja med dokumentation under någon längre tid. Dokumentationen ska vara sådan att det vid varje tidpunkt är möjligt att se vad som kommit fram i ärendet och vilka åtgärder som har vidtagits. Grundutredningen i ett ärende bör inte vara mer än ett år gammal.

När ärendet rör barnfamiljer ska det dokumenteras hur barnets behov beaktats, vilka eventuella överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet. Vid såväl negativa som positiva beslut ska en bedömning av barnets bästa göras och dokumenteras. Av dokumentationen ska även framgå om någon i familjen är aktuell på någon annan enhet inom socialförvaltningen.

4.1 Genomförandeplan

Enligt 3 kap 5 § SoL ska socialnämndens insatser för den enskilde utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Socialnämnden i Ale kommun har som mål att en genomförandeplan ska upprättas tillsammans med den enskilde i varje ärende. På Arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten ska en individuell genomförandeplan upprättas så snart den enskilde har tilldelats en handläggare som kommer att arbeta med det fortlöpande biståndet. Genomförandeplanen uppdateras var sjätte månad.

Undantag görs för personer där genomförandeplan inte är nödvändigt, till exempel vid tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd eller där förenklad handläggning tillämpas.

Syftet med en genomförandeplan är att beskriva vad den enskilde själv ska göra för att jobba mot självförsörjning.

5 Ekonomiskt bistånd, inkomster och tillgångar

Rätt till ekonomiskt bistånd kan uppstå när den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Den enskilde har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) enligt 4 kap 1 och 3 § § SoL och för sin livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 § SoL. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes resurser att leva ett självständigt liv. Särskild hänsyn ska tas till barnets bästa.

5.1 Ekonomiskt bistånd och livsföring i övrigt

Försörjningsstöd avser skäliga kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hygien, barn- och ungdomsförsäkring samt gemensamma hushållskostnader såsom förbrukningsvaror, dagstidning och telefon/abonnemang. Summan av dessa poster fastställs i en riksnorm som gäller för hela landet.

- Försörjningsstödet omfattar även skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt avgift för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.
- Försörjningsstödet kan även beräknas till en högre nivå om det finns särskilda skäl till det, till exempel kostnader för umgängesbarn. Kostnaderna kan även beräknas till en lägre nivå om det finns skäl för det.
- Livsföring i övrigt omfattar allt annat som har betydelse när det gäller att bedöma om en människa har skälig levnadsstandard eller inte. I begreppet ingår bland annat skäliga kostnader för läkarvård, medicin, tandvård, glasögon, möbler och husgeråd. Socialnämnden fastställer skälig nivå för de olika posterna, se separata rubriker i del tre.
- Ekonomiskt bistånd är avsett att täcka de mest nödvändiga behoven. Vilken standard biståndet bör garantera måste anpassas efter den allmänna standardutvecklingen i samhället, det vill säga till vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig.

5.2 Särskilda skäl till höjning av riksnormen

Om det finns särskilda skäl kan kostnader som ingår i riksnormen beräknas till ett högre belopp. Sådana särskilda skäl kan vara sjukdom eller funktionsnedsättning. Det kan också gälla personer som utsatts för brott eller personer som behöver extra stöd för att upprätthålla kontakten med sina barn. Exempel på kostnad som kan behöva beräknas till ett högre belopp är kosttillägg vid sjukdom. Höjningen av normen kan gälla för ett enstaka tillfälle eller för en längre period.

Innan bistånd till merkostnader kan beviljas ska det alltid undersökas om merkostnaden kan täckas genom andra ersättningar, till exempel merkostnadsersättning, omvårdnadsbidrag eller LMA (lagen om mottagande av asylsökande).

5.2.1 Uteätartillägg

Om enskild saknar matlagningmöjligheter i sin bostad, eller vistas på vandrarhem/gemensamhetsboende, kan hen ansöka om uteätartillägg utöver riksnormen.

5.3 Särskilda skäl för beräkning av riksnormen till en lägre nivå

Särskilda skäl till sänkning av riksnormen kan vara vid behov av tillfällig hjälp i en akut nödsituation. Normen kan även beräknas till en lägre nivå då till exempel om en person förbrukat sina inkomster eller om tidigare beviljat bistånd använts till annat än vad det är avsett för. Biståndet beräknas då endast för livsmedel och hygien (reducerad norm) samt eventuellt övriga kostnader som bedöms som nödvändiga.

Normen kan även beräknas till en lägre nivå om en person inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen, till exempel vid vistelse på sjukhus eller behandlingshem. Beslut om bistånd enligt sänkt norm kan fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Ett beslut om bistånd till en lägre nivå ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL avseende försörjningsstöd enligt riksnorm.

5.4 Inkomster och tillgångar som påverkar beräkning av ekonomiskt bistånd

Vid beräkning medräknas nettobelopp, det vill säga efter avdrag för skatt.

1. Arbetsinkomster.
2. Underhållsbidrag och underhållsstöd.
3. Barnbidrag och flerbarnstillägg.
4. Studiehjälp: studiebidrag och inackorderingstillägg, ej extra tillägg.
5. Utbildningsbidrag.
6. Ersättning till familjehem/kontaktperson, arvodesdel.
7. Sjukpenning.
8. Pensionsförmåner (även barnpension och efterlevandestöd) och livränta.
9. Bostadsbidrag.
10. Föräldrapenning. Vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd ska hänsyn tas till möjligheten att utnyttja föräldrapenning. Föräldrapenning ska alltid utnyttjas med maximalt belopp sju dagar/vecka. Upp till fyra veckor av dagar på lägstanivå kan få sparas utan att det påverkar biståndet.
11. Inkomster av eget arbete som hemmavarande studerande barn och ungdomar under 21 år har. Till skolgång räknas studier i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Den inkomst som överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår medräknas. Ovanstående gäller även de gymnasiestuderande ungdomar som i samråd med socialnämnden flyttat till eget boende.
12. Barns banktillgodohavanden överstigande 15 % av prisbasbeloppet per barn. Detta gäller inte inkomster från barns eget arbete, se punkt 11.

13. Hyresandel för hemmavarande barn med egen inkomst. Barnet har alltid rätt att disponera en del av sin inkomst. Denna del ska uppgå till minst ett prisbasbelopp per år.
14. Ersättning från arbetslöshetskassa, ALFA-kassa och ersättning vid arbetsmarknadsåtgärd.
15. Arv, försäkringar med mera. Även kapital- och pensionsförsäkringar som kan återköpas.
16. Överskjutande skatt med undantag för det belopp som innehålles av Kronofogdemyndigheten.
17. Omvårdnadsbidrag för barn med funktionsnedsättning. Dock ej merkostnadsdelen, som regel det skattefria beloppet.
18. Etableringsersättning samt tillhörande ersättningar för barn och boende.
19. Egna tillgångar till exempel kontanta medel, banktillgodohavanden, försäkringar, fonder, aktier, fordon, egen fastighet, bostadsrätt och andra realiserbara tillgångar. Om sökanden uppger att tillgångar utgör lån eller på annat sätt tillhör någon annan gäller att större penningbelopp som sökanden förfogar över kan antas vara annans pengar endast om starkt stöd för detta föreligger.
20. Tillgångar i form av banktillgodohavande, fonder och aktier i utländska banker.
21. Traktamenten. De utgifter som traktamentet är till för att täcka ska styrkas och betraktas då som en godkänd utgift.
22. Ersättning för resekostnader utöver det skattefria beloppet.
23. Tillgångar genom insättningar och vinster på spelkonton och nätcasinon.
24. Tillgångar på olika betaltjänster, exempelvis PayPal.
25. Tillgångar i form av kryptovaluta.
26. Ideellt skadestånd samt ekonomiskt skadestånd som utgör ersättning för inkomstförlust.
27. Habiliteringsersättning.

5.5 Inkomster och tillgångar som inte påverkar beräkning av ekonomiskt bistånd

1. Ersättning till familjehem/kontaktpersoner, omkostnadsdelen.
2. Merkostnadsersättning som ska täcka de merutgifter som funktionsnedsättningen ger.
3. Bidrag från fonder eller motsvarande. Undantag görs för fonder avsedda för speciella ändamål och ansökan om ekonomiskt bistånd avser samma ändamål, till exempel glasögon och tandvård.
4. Nettoinkomst av lön om 25% för den som omfattas av jobbstimulansen.
5. Inkomster av eget arbete som hemmavarande studerande barn och ungdomar under 21 år har, som understiger ett prisbasbelopp per kalenderår.
6. Studiehjälp: extra tillägg för studiebidrag.
7. Barn kan ha ett sparande på upp till 15 % av basbeloppet utan att det påverkar hushållets rätt till ekonomiskt bistånd.

6 Tillgångar

För att kunna avgöra om rätt till ekonomiskt bistånd föreligger måste en bedömning göras om behovet kan tillgodoses genom egna faktiska tillgångar. Med faktiska tillgångar avses till exempel bankmedel, aktier och fonder men också fordon, fastigheter med mera.

6.1 Fordonsinnehav

Kostnader för bil ingår som regel inte i skälig levnadsnivå. Bil är en realiserbar tillgång och kan beaktas som möjlig inkomst vid beräkning av ekonomiskt bistånd om inte behovet bedöms som ytterst tillfälligt eller om synnerliga skäl föreligger enligt nedan:

1. Behov av bil, för arbetsresor/resor för att söka arbete, på grund av bristande kommunikationer. Behovet ska kunna styrkas enligt de principer som gäller för skatteavdrag för arbetsresor. Föreligger behov av bil för arbetsresor får även kostnader för resväg till och från barnomsorg medräknas.
2. Medicinska skäl för någon i hushållet. Behovet ska styrkas med läkarintyg och inte kunna tillgodoses genom färdtjänst eller merkostnadsersättning. Gäller även personer som beviljats bilstöd från Försäkringskassan.
3. Behov av bil för att kunna ha umgänge med barn, vid bristande allmänna kommunikationer.
4. Behov av bil föreligger på grund av att personen riskerar att bli utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.

Om synnerliga skäl föreligger enligt ovan får bilens värde uppgå till max ett prisbasbelopp. Undantag från detta kan ske om Försäkringskassan beviljat bidrag till bilinköpet. Driftskostnader kan beviljas med max kommunalskattelagens schablon.

6.2 Fastighet/bostadsrätt

En bostadsrätt eller en villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen.

Krav på försäljning bör inte ställas om biståndsbehovet väntas bli kortvarigt (högst 3 månader) eller om bostadsrätten eller villan är belånad på sådant sätt att det inte kan bli något betydande överskott vid en försäljning och månadskostnaden är rimlig. Hänsyn ska tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå främst när det gäller familjer med barn. Om krav på försäljning blir aktuellt ska den enskilde få en rådrumstid på fyra månader om inte särskilda skäl finns.

7 Ekonomiskt bistånd till särskilda kostnader

7.1 Akut Boende

Vid akut bostadslöshet där den enskilde står utan tak över huvudet för natten kan socialtjänsten vara skyldig att utge bistånd för att undvika en nödsituation, om det är det enda sättet för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Vilket bistånd socialtjänsten då beviljar beror på den sökandes situation och behov. Ansökan om akut bistånd till tak över huvudet ska inte förväxlas med ansökan om annat mer långsiktigt boende eller boende med stöd.

Ekonomiskt bistånd till akut boende på vandrarhem kan beviljas om det är det enda sättet att undvika en akut nödsituation och då inga särskilda omständigheter som talar emot detta föreligger. Huvudregeln är att bistånd för ensamstående vuxen beviljas till boende i sovsal om inte särskilda omständigheter föreligger. För att vara berättigad till ekonomiskt bistånd till kostnad för vandrarhem krävs att den enskilde visar att den gör vad den kan för att försöka lösa sin situation på annat sätt. Detta innebär att den enskilde även har undersökt i sitt nätverk om akut lösning kan erbjudas tillfälligt.

Arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten ansvarar endast för akut tak över huvudet utan stöd. Om den enskilde är i behov av/vill ansöka om akut boende med stöd hänvisas den enskilde till Vuxenenheten eller Biståndsenheten.

7.1.1 Hushåll med barn

Om en barnfamilj är akut bostadslös ska hänsyn tas enligt barnperspektivet. En orosanmälan rörande barnets situation ska lämnas skriftligt till Barn- och familjeenheten.

7.2 Barnomsorg

Barnomsorgskostnad är att anses som en godkänd utgift vid ansökan om ekonomiskt bistånd om barnet har plats i kommunal barnomsorg eller barnomsorg inom kommunen. Den enskilde har själv skyldighet att se till att barnomsorgsavgiften är baserad på aktuell inkomstuppgift, vilket ofta innebär att avgiften nedräknas till noll kronor.

Vid delat boende tillse att barnomsorgsavgiften/räkningen är delad utifrån föräldrarnas respektive inkomst och barnomsorgsbehov.

7.3 Begravningskostnader

Begravningskostnader ska ersättas av dödsboet. När tillgångar saknas eller är för knappa och inte heller maka/make har förmåga att svara för kostnaderna utgår ekonomiskt bistånd till hela eller del av begravningskostnaden.

Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, så som

obetald hyra, hushållsel, telefon eller kostnader för utflyttning och städning av bostaden. Begravningskostnader går också före eventuella skulder i dödsboet.

Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets ekonomiska situation och inte dödsbodelägarnas. Socialtjänsten kan dock beakta om den avlidne exempelvis har gett bort eller förmånligt sålt tillgångar till en dödsbodelägare före dödsfallet.

Godtagbara kostnader avser att täcka nödvändiga kostnader för att ordna en skälig begravning, i form av gravsten/urnsättning, kista, svepning, smyckning, annons, programblad, transport av urna/kista, begravningsbyråns arvode samt enklare förtäring.

7.3.1 Kostnader i samband med begravning

För anhörig som är berättigad ekonomiskt bistånd kan max 10% av basbeloppet beviljas för täckande av kostnader i samband med närståendes begravning. Som närstående betraktas föräldrar, egna eller makes barn och syskon eller annan person som stått sökanden nära.

Kostnaderna kan gälla resor till begravning inom och utanför Sverige (billigaste färdstätt), blommor i samband med begravning, hyra eller eventuellt inköp av kläder.

7.3.2 Asylsökandes begravning

När det gäller en vuxen asylsökandes begravning är rättsläget oklart. Bedömning får göras i varje enskilt fall. Om bistånd beviljas godkänns endast kostnader som avser själva gravsättningen i enlighet med 5 kap 2 § Begravningslagen.

Kostnad för asylsökande barns begravning kan omfattas av ersättning enligt Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Syftet med ersättningen är att de som omfattas av lagen får ett drägligt liv under sin vistelse i Sverige. Begravningen av ett avlidet barn anses vara ett sådant angeläget behov som avses i 18 § LMA. Att tillgodose detta behov framstår som nödvändigt för att föräldrarna ska kunna uppnå en dräglig livsföring. Personer som omfattas av LMA och som saknar egna medel att bekosta ett avlidet barns begravning ska därför anses berättigade till särskilt bidrag för kostnaden enligt 18 § LMA.

7.4 Bostadskö, avgift

Avgift för att stå i bostadskö hos till exempel Boplats kan beviljas till personer som saknar bostad eller riskerar att stå utan bostad och som har svårigheter att erhålla lägenhet. Kostnad för att stå i bostadskö beviljas med maximalt 3 % av basbeloppet/år.

7.5 Elkostnad

Bistånd till elkostnad beviljas till faktisk skälig kostnad. Om elkostnaden för ett hushåll ökas markant ska det utredas vidare. Den enskilde bör rekommenderas att teckna elavtal utöver ett så kallat ”tills vidare-pris” som ofta är betydligt dyrare.

Elförbrukningen för hus/villa avser endast hushållsel. Kostnader för uppvärmning ingår i boendekostnaden. Om den sökande delar bostad med någon annan som inte ingår i ärendet, delas elkostnaden på antal boende i bostaden.

7.6 Fack- och A-kasseavgift

Ekonomiskt bistånd till fackförenings- och a-kasseavgifter utgår med faktisk kostnad. Den sökande har möjlighet till reducerad avgift vid arbetslöshet eller sjukskrivning, och ska uppmanas att kontrollera detta.

7.7 Flyttkostnader

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader kan beviljas om flytten är nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Om den sökande inte kan ombesörja flytten på egen hand kan ekonomiskt bistånd utgå till kostnad för hyra av bil och släp samt bensinkostnader. Om särskilda skäl föreligger som gör att den sökande inte kan ombesörja flytten på egen hand med hjälp av sitt nätverk kan bistånd beviljas till flyttkostnader med flyttfirma. Offerter från minst två flyttfirmor ska då begäras in och godkännas innan bokning av flyttfirma görs av klienten.

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till anhöriga eller vänner som hjälper till vid flytt.

7.8 Fordonsinnehav

Ekonomiskt bistånd beviljas i regel inte till sökande som innehar ett fordon, eftersom det i regel innebär en ekonomisk tillgång som kan användas till hushållets försörjning. Inkomsten från en försäljning, eller bilens värde, medräknas som inkomst vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Om bilen är köpt via kreditköp medräknas endast den summa som kvarstår sedan krediten reglerats som inkomst. Den enskilde ska lämna in ett värderingsintyg på sitt fordon. En månads rådrumstid föreligger vid försäljning av bil.

För att ett fordonsinnehav ska kunna godkännas behöver den enskilde ha beviljats bilstöd från Försäkringskassan. I vissa undantagsfall kan fordoninnehav beviljas efter en individuell bedömning.

7.8.1 Ersättning för bilkostnader

Om innehav av bil godtagits görs en bedömning av ifall det är möjligt för den enskilde att sälja sin bil för att byta till en billigare modell, för att på så sätt få tillgång till pengar för hushållets försörjning. Huvudregeln är att bil av värde om maximalt ett basbelopp godtas, enligt Socialstyrelsens rekommendationer.

Om bilinnehav har bedömts som nödvändigt beviljas ersättning enligt Skattemyndighetens

bilersättning, vilket då ska täcka alla kostnader för bensin, skatt, försäkring, besiktningar och reparationer.

7.9 Förmedling av egna medel

Förmedling av egna medel är en biståndsinsats som syftar till att hjälpa den enskilde att planera, strukturera och få kontroll över sin ekonomi. Förmedlingens huvudsakliga mål är att den enskilde skall känna sig trygg med att viktiga löpande utgifter som exempelvis hyra och el blir betalda i tid.

Beslut om förmedling ska alltid tidsbegränsas. Beslutet ska följas upp löpande för utvärdering av om behovet kvarstår eller om annan insats kan vara nödvändig. Ibland kan exempelvis hyresvärd kravställa att den enskilde behöver ha en förvaltare som hanterar hyran och ibland finns det behov av god man, då ska det behovet anmälas och utredas där handläggaren är behjälplig.

7.10 Försäkringar

7.10.1 Hemförsäkring

Hemförsäkring är en godkänd utgift utöver riksnormen. I grundförsäkringen bör följande ingå: egendoms-, ansvars-, rätts-, överfalls- och reseskydd. Hemförsäkring kan ingå i fackavgiften. Hemförsäkringen kan bli dyrare för personer med skulder hos Kronofogden. Den sökande rekommenderas att begära att betala hemförsäkringen månadsvis, vilket vanligtvis då sker genom autogiro.

7.10.2 Barn- och ungdomsförsäkring

Barn- och ungdomsförsäkring ingår som en egen post i riksnormen för sökande med barn, bistånd beviljas därför inte till ändamålet utöver norm.

7.10.3 Övriga försäkringar

Ekonomiskt bistånd till försäkringar utöver hemförsäkring beviljas som regel inte.

7.11 Glasögon/kontaktlinser

Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Bistånd utgår med faktisk kostnad för ofärgade glas, synundersökning och arbetskostnad. Kostnad för bågar beviljas enligt delegation. Bistånd till specialslipade eller specialbehandlat glas, så som färgade eller extra tunna glas, beviljas inte om behovet inte är styrkt av läkare. Den extra kostnaden godtas om speciell slipning

eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Bistånd till progressiva glas beviljas som regel inte, eftersom det vanligtvis är billigare att köpa två par glasögon.

Om ansökan inkommer och kostnadsförslag saknas görs en individuell bedömning utifrån behovet och kostnaden.

7.11.1 Läsglasögon

Bistånd till vanliga läsglasögon beviljas ej. Behovet kan tillgodoses inom ramen för riksnormens post för hälsa och hygien, och denna typ av glasögon går i allmänhet att få till en låg kostnad i vanlig butik.

7.11.2 Glasögon till barn

Vad gäller glasögon till barn är det viktigt att ta hänsyn till extra kostnader kring ytbehandling av glas och försäkring. Västra Götaland ger bidrag för glasögon/kontaktlinser till barn och ungdomar upp till 19 år, se vårdguiden 1177.

7.11.3 Kontaktlinser

Kostnad för kontaktlinser godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg eller intyg från optikern.

7.12 Hemtjänstavgift

Avgift för hemtjänst tas inte ut av Ale kommun om man uppbär ekonomiskt bistånd eller om en avgift skulle göra den enskilde beroende av ekonomiskt bistånd eftersom tillräckliga inkomster då saknas. Det krävs att den enskilde har lämnat rätt uppgifter om inkomster och utgifter till kommunens avgiftshandläggare.

Kostnad för trygghetslarm är godtagbar kostnad.

7.13 Hemutrustning

Vid ansökan om hemutrustning görs hembesök för att utreda behovet. Det är särskilt viktigt att beakta barns behov vid ansökan om hemutrustning. Vid separation ska bohaget delas. Hemutrustning beviljas endast till sökande som inte inom överskådlig tid kommer att kunna förbättra sina inkomster och själv bekosta en grundutrustning. Bedömning av vad som är grundutrustning för den sökande görs från fall till fall.

Kostnad för nödvändig hemutrustning som beviljas motsvarar billigaste alternativet i de vanliga möbel- och elektronikaffärerna. Kostnad för soffa beräknas enligt aktuella begagnatpriser.

7.14 Högtids- och sommarpeng

Högtids- och sommarpeng beviljas till hushåll som har haft ett långvarigt bidragsberoende. Med långvarigt bidragsberoende avses bidragsberoende under ett år eller mer.

Högtids- och sommarpeng kan också utgå till umgängesföräldrar som har ett faktiskt umgänge med sina barn, och som är långvarigt bidragsberoende. Vid gränsfall görs en bedömning till sökandens fördel. Hushåll där vi känner till att högtids- och sommarpeng kan beviljas ska informeras om att bistånden finns.

Högtids- och sommarpeng gäller barn upp till 18 års ålder eller som inte har fyllt 21 år och går på gymnasiet.

7.14.1 Högtidspeng

Ekonomiskt bistånd avseende högtidspeng beviljas med 300 kr/barn per år. Syftet med högtidspengen är att föräldern ska kunna ordna ett firande för barnen med till exempel present och mat.

7.14.2 Sommarpeng

Ekonomiskt bistånd avseende sommarpeng beviljas med 500 kr/barn per år. Syftet med sommarpengen är att föräldern ska kunna utföra aktiviteter med sina barn under sommarlovet. Innan bistånd beviljas ska det utredas vad föräldern planerar att använda biståndet till. Vid tveksamhet kring ifall biståndet kommer att användas till avsett ändamål kan det beviljas mot uppvisande av kvitto i efterhand.

7.15 Kläder och skor

Kostnader för kläder och skor ingår i riksnormen och hjälp till kostnader för detta utöver norm föreligger normalt inte. Riksnormen avser även att täcka kostnad för årstidsbundna kläder så som vinterjacka och skor samt paraplyer, lagning av kläder med mera.

I vissa fall kan extra bistånd till kläder beviljas om omständigheterna är sådana att risk för nöd annars föreligger. Kostnad för kläder i samband med student kan beviljas till familjer med långvarigt (mer än ett år) behov av ekonomiskt bistånd.

Arbetskläder kan beviljas i de fall där arbetsgivaren inte står för kostnaden och arbetskläder behövs för att kunna utföra arbetet. Intyg från arbetsgivare krävs.

7.16 Kosttillägg/specialkost

Ekonomiskt bistånd till kosttillägg utöver norm kan beviljas till sökande med sjukdom eller överkänslighet som gör att man måste undvika vissa livsmedel. Konsumentverket gör beräkningar av hur mycket dyrare det kan vara i jämförelse med den kost som man normalt äter för att täcka sitt näringsbehov.

Behovet av specialkost ska alltid styrkas av läkare och omprövas årligen. Ekonomiskt bistånd till kosttillskott beviljas inte i de fall där merkostnadsersättning utbetalas av Försäkringskassan som täcker utgifter för specialkost.

7.17 Legitimation

Legitimation är en godtagbar kostnad för vuxna som inte har någon form av ID-handling. Kostnad för pass är i allmänhet ingen godtagbar utgift, men kan användas som ID-handling. Ekonomiskt bistånd till legitimation för minderåriga beviljas i normalfallet inte. Bistånd till legitimation beviljas vid max två tillfällen under en femårsperiod. Därefter får den enskilde själv bekosta legitimation.

7.18 Magasinerings

Ekonomiskt bistånd till magasinering kan beviljas som en tillfällig lösning om särskilda skäl föreligger. Först och främst ska sökande själv ordna med förvaring av sitt bohag.

I bedömning av om skäl finns att bevilja bistånd till kostnad för magasinering ska hänsyn tas till bohagets värde och användbarhet, magasineringsbehovets varaktighet och sökandens sociala situation. Kostnaden för magasineringen ska vara skälig i förhållande till bohagets värde och kostnaden för inköp av nytt bohag. Vid beräkning av kostnaden begärs kostnadsförslag från minst två olika företag.

Det är viktigt att tidsbegränsa magasineringstiden genom att sätta en tydlig tidsbegränsning i beslutet genom skriftlig överenskommelse med den sökande. Tiden bör begränsas till maximalt 3 månader, med omprövning därefter.

När Kronofogden avhyser ett hushåll från en bostad och hyresgästen själv inte tagit hand om sitt bohag, ordnar hyresvärden med magasineringen under 3 månader på hyresgästens bekostnad.

7.19 Matpengar

Matpengar kan beviljas framför allt vid väntan på nybesök eller för att undvika nödsituation. Vid återkommande nödprövning utöver riksnorm ska en fördjupad utredning göras för bedömning av om behov finns av ytterligare stöd i form av exempelvis förmedling eller god man. Beakta även om det finns barn med i bilden.

7.20 Poste Restante

Enligt folkbokföringslagen ska alla människor vara folkbokförda på den adress där de har sin huvudsakliga dygnsvila. I det fall en person är bostadslös och det inte kan avgöras var detta är, ska denne uppmanas att kontakta Skatteverket för att folkbokföra sig på kommunen.

Om en person saknar adress kan eftersändning av post till annan adress användas. Om annan adress saknas kan Poste Restante-adress användas. Posten hämtas då på det postkontor personen anger till Skatteverket. Posten måste hämtas inom 30 dagar. Poste restante är kostnadsfritt.

7.21 Resekostnader

7.21.1 Arbetsresor

Bistånd till arbetsresor avser möjlighet att resa till och från arbete, praktik eller delta i andra aktiva åtgärder som kommunen eller Arbetsförmedlingen anordnar. Avståndet mellan arbete och hem ska som huvudregel vara minst 2 km för att bistånd skall beviljas, i enlighet med Skatteverkets regler för reseavdrag. Individuella bedömningar görs om det exempelvis föreligger medicinska skäl som påverkar den sökandes förutsättningar. Om Arbetsförmedlingen har anvisat den enskilde till en sysselsättning bekostar Arbetsförmedlingen så kallade ”programresor” till det belopp som överstiger egenavgiften.

7.21.2 Sociala resor

Kostnad för sociala resor utöver andra nödvändiga resor ingår i riksnormens post för fritid. Om den sökande redan använder den delen av normen helt eller delvis till andra fritidskostnader som bedöms nödvändiga för att den sökande ska uppnå en skälig levnadsnivå kan normen vid behov utökas avseende denna del till den sökandes faktiska kostnad för fritid.

7.21.3 Umgängesresor

Huvudregeln enligt familjerättslig praxis är att umgängesförälder bekostar umgängesresor för barn om avståndet mellan föräldrarna är upp till 10 mil, om det inte är uppenbart olämpligt med hänsyn till föräldrarnas ekonomi. En individuell prövning måste därför göras kring umgängesresor för barn, men det bör i allmänhet innebära att föräldrarna ska dela på kostnaden för umgängesresorna i de fall umgängesföräldern uppbär ekonomiskt bistånd. Intyg som styrker umgänget skall uppvisas. Billigaste färdstället skall användas med hänsyn taget till barnens ålder. När det gäller umgängeskostnader till annat land skall utgångsläget vara vad en genomsnittlig umgängesförälder klarar av. I bedömningen skall också vägas in att ett barn har rätt till båda sina föräldrar och att umgänge ingår i skälig levnadsnivå. I det fall en av föräldrarna vägrar medverka ekonomiskt till umgänget skall vi söka verka för ett samarbete kring frågan. Under tiden kan hela kostnaden medräknas som godtagbar kostnad vid ekonomisk beräkning.

7.21.4 Resor till skola

Resor till och från skola bekostas av skolan för skolbarn i de fall det är nödvändigt för barnet att åka kollektivt för att ta sig till skolan.

7.21.5 Rekreationsresor

Bistånd till rekreationsresor beviljas normalt inte då kostnader för fritid ingår som en del av riksnormen. Om särskilda skäl föreligger kan ekonomiskt bistånd beviljas till rekreationsresor till barnfamiljer eller vuxna om det anses nödvändigt för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Om en vuxen ansöker om rekreation ska behovet alltid styrkas av läkarintyg innan bedömning görs. Bistånd till rekreation för vuxna prövas mycket restriktivt och beviljas endast om det finns synnerliga sociala eller medicinska skäl. Om bistånd till rekreation beviljas ska biståndet täcka resekostnader samt logi. Kan även beviljas till kostnader för koloni- eller lägervistelse för barn.

Individuella bedömningar görs kring barnfamiljer som på grund av ekonomiska problem under en längre tid inte kunnat få någon form av semester. Barnens behov ska särskilt beaktas.

7.21.6 Sjukresor

Kostnad för resor till och från vårdinrättning beviljas med beloppet för egenavgiften upp till högkostnadsskydd för en 12-månadersperiod. Bistånd till kostnad för sjukresa med taxi godtages om färdsättet bedömts nödvändig av sjukvården och resan omfattas av högkostnadsskydd. Den enskilde ska uppmanas att söka ersättning från Sjukreseenheten inom Västra Götalandsregionen för kostnader utöver detta.

7.21.7 Ersättning för resor

Huvudregeln är att bistånd till resor beviljas till en kostnad motsvarande kollektiv transport, oavsett valt färdmedel.

7.22 Rättshjälp och Rättsskydd

Rättsskydd är en del av hemförsäkringen som täcker kostnad för juridiskt ombud i samband med rättsliga tvister. Den enskilde betalar en självrisk och det finns oftast ett maxbelopp i försäkringen.

Rättshjälp är ekonomisk hjälp till kostnad för advokat eller jurist i vissa tvister för den som inte har rättsskydd i sin hemförsäkring, den utbetalas av Rättshjälpsmyndigheten. Rättshjälp regleras av rättshjälpslagen, och bekostar aldrig hela kostnaden för tvisten, utan den enskilde ska själv betala en så kallad rättshjälpsavgift.

7.22.1 Bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd till rättshjälpsavgift/självrisk och rådgivningsstund kan beviljas främst om det förekommer våld inom familjen. Huvudregeln är att sökande i första hand ska försöka få till stånd en frivillig samförståndslösning genom kommunens familjerätt och utnyttja rättsskyddet i sin hemförsäkring alternativt rättshjälp genom

Rättshjälpsmyndigheten. Biståndet utgår till kostnad för rättshjälpsavgiften eller till självrisk för rättsskyddsdelens inom hemförsäkringen.

Vid bedömning av rätt till bistånd ska samtycke inhämtas till kontakt med den juristen eller advokat som den sökande har anlitat, för att få uppgifter om uppskattad totalkostnad. Utrymme för att bevilja bistånd är mer restriktivt om kostnaden avser en skuld.

7.23 Separation/Skilsmässa

Vid en skilsmässa har parterna gemensamt försörjningsansvar för varandra tills Tingsrätten har dömt till äktenskapsskillnad. Ogifta sammanboende skall likställas med gifta om de lever under äktenskapsliknande förhållanden. Det innebär att båda parter har gemensamt ansvar för ekonomisk försörjning och för att lösa den gemensamma boendesituationen. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska särskild hänsyn tas till barnets/barnens situation och om det förekommer våld mot vuxna och/eller barn (våld i nära relationer). Kostnad för ansökan om äktenskapsskillnad kan beviljas vid våld i nära relationer.

7.24 Sjukvård och medicin

7.24.1 Sjukvård

Kostnad för läkarvård och annan medicinsk behandling inom den allmänna sjukvården accepteras som en godtagbar utgift vid ekonomisk beräkning upp till högkostnadsskyddet för en 12-månaders period. Den enskilde bör rådaskas att bevaka hos vårdgivaren att högkostnadsskydd/frikort börjar gälla när han eller hon uppnått detta belopp. I högkostnadsskyddet ingår avgifter för:

- vård på vårdcentral, sjukhusmottagning eller hos privat vårdgivare som har avtal med Västra Götalandsregionen
- förnyelse av recept
- tandvård till samma pris som sjukvård (s.k Särskilt tandvårdsstöd, se avsnitt tandvård).

I högkostnadsskyddet ingår inte avgifter för:

- gynekologisk cellprovsmottagning eller mammografi
- hälsokontroll, hälsorådgivning, intyg eller vaccinationer
- inneliggande vård (se avsnitt nedan)
- uteblivet besök

Sjukvård är gratis för barn och ungdomar upp till 20 år.

7.24.2 Egenavgift inneliggande vård

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnad för egenavgift för inneliggande vård upp till högkostnadsskydd. I egenavgiften ingår kostnad för mat. Vid längre sjukhusvistelser

reduceras normen därför med motsvarande matnormen.

7.24.3 Förebyggande vård

Mammografi och cellprov är gratis i Västra Götaland, liksom förebyggande mödravård. Kostnad för intyg och journalkopia beviljas i normalfallet inte då det inte ingår i högkostnadsskyddet, dock beviljas det om nämnden behöver det som underlag för beslut.

7.24.4 Medicin

Kostnad för läkemedel som omfattas av högkostnadsskydd accepteras som en godtagbar utgift vid ekonomisk beräkning, upp till högkostnadsskydd för en 12-månaders period. Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till läkemedel som inte omfattas av högkostnadsskydd ska behovet styrkas av läkare, därefter görs en bedömning av om läkemedlet är nödvändigt för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Om den sökande inte har skulder hos Kronofogden, och kostnaden för läkemedel är ojämnt fördelad över året på grund av dyra läkemedel, ska han eller hon uppmanas att betala via delbetalningskonto hos apoteket. Kostnad för delbetalningskonto är en godtagbar utgift vid beräkning av försörjningsstöd.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till läkemedel ska kassakvitto uppvisas tillsammans med receptspecifikation. Av kassakvittot framgår om läkemedlen betalats kontant eller genom delbetalningskonto. Av receptspecifikation framgår om läkemedlet omfattas av högkostnadsskydd samt om det är den sökandes läkemedel som betalats.

7.24.5 Skoinlägg och andra hjälpmedel

Detta är en accepterad utgift om behovet kan styrkas med läkarintyg.

7.25 Skulder

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte beviljas till skulder. Bistånd kan utgå till skulder om det är det enda sättet för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Hänsyn tas till vilka sociala konsekvenser utebliven betalning får för den sökande.

7.25.1 Utmätning av inkomst

När Kronofogden utmäter del av inkomst ska utmätning inte göras med mer än att den enskilde har tillräckligt med inkomst för att kunna uppnå en skälig levnadsnivå. Om den sökande vid beräkning har ett ekonomiskt underskott kontaktas Kronofogden för kontroll att rätt belopp utmätes. Vid tillfälliga ökade utgifter kan utmätningen eventuellt stoppas eller minskas under en period.

7.25.2 Skuldsanering

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till betalning av skulder inom skuldsanering. Om den enskilde har varaktigt minskade inkomster eller ökade utgifter ska han/hon hänvisas till att

kontakta skuldrådgivare för att pröva om skuldsaneringen kan omräknas till de ändrade förhållandena.

7.25.3 Barnomsorgsskuld

Ekonomiskt bistånd till barnomsorgsskuld kan utgå om föräldrarnas möjlighet att vara självförsörjande försämras väsentligt av en avstängning från barnomsorgen eller om barnomsorgen bedöms vara viktig i barnets sociala situation. I första hand skall avbetalningsplan göras med barnomsorgen. Handläggaren kan göra en ekonomisk bedömning och meddela barnomsorgen om utrymme finns att avbetala skulden.

7.25.4 Bostadsbidragsskuld

Bistånd till återbetalning av felaktigt utbetalat bostadsbidrag beviljas inte. Regleras skulden genom avdrag på kommande bostadsbidrag så räknas familjens faktiska inkomster. Om skulden regleras genom avdrag på andra ersättningar ska den enskilde uppmanas att kontakta Försäkringskassan för att meddela att avdrag ej är möjligt med hänsyn till den ekonomiska situationen.

7.25.5 Elskuld

Ekonomiskt bistånd till elskuld kan utgå då sökande står inför avstängningshot och inte har någon egen möjlighet att reglera skulden. Den enskildes alla möjligheter att lösa skulden i form av till exempel avbetalningsplan eller anstånd ska vara uttömda. Om elskulden inte påverkar tillgång till el i det nuvarande boendet beviljas i regel inget ekonomiskt bistånd. Särskild hänsyn skall tas till barns situation.

7.25.6 Utredning av elskuld

För att utreda elskuld är det viktigt att kontakt tas med samtliga elbolag och inkassobolag för att tillförsäkra att ingen annan skuld finns som riskerar att leda till avstängning. Ofta finns ett elbolag som handhar nätet och ytterligare ett bolag som handhar elöverföring. Tillkommer också deras respektive inkassobolag.

7.25.7 Fackavgift/a-kasseskuld

Bistånd kan beviljas för en skuld upp till max 12 månader under förutsättning att personen genom detta bistånd kan få sin försörjning helt eller delvis via a-kassa eller alfabassa.

7.25.8 Hyresskuld

Ekonomiskt bistånd kan utgå till hyresskulder i de fall då det finns starka sociala och andra skäl för den sökande att få behålla lägenheten, främst barnfamiljer. Gäller skulden hyror i aktuellt boende och det föreligger akut risk för uppsägning eller avhysning och det inte finns något annat sätt att lösa skulden eller boendefrågan, kan ekonomiskt bistånd beviljas. Den enskildes alla möjligheter att lösa skulden i form av till exempel avbetalningsplan eller anstånd ska vara uttömda.

7.25.9 Privata skulder

Är inte en godtagbar utgift.

7.25.10 Skatteskuld

Restskatt/skatteskuld är inte en godtagbar utgift utan den sökande hänvisas till att kontakta Skattemyndigheten för uppgörelse/anstånd. Enligt Socialstyrelsen bör kostnader för skatteskulder aldrig betalas med ekonomiskt bistånd även så i de fall där den sökandes skuld uppkommit under period då ekonomiskt bistånd beviljats som komplettering till andra inkomster. Det ankommer på den enskilde att se till att rätt skatt dras från inkomsten.

7.25.11 Studieskuld

Studieskuld till CSN är i allmänhet inte en godtagbar utgift vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Person i hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd kan få uppskov med betalning godkänd av CSN mot uppvisande av intyg från socialtjänsten.

7.25.12 Underhållsskuld

Underhållsskuld är inte en godtagbar utgift. Sökande hänvisas till Försäkringskassan för att få prövat sänkning av beloppet eller för att få uppskov av betalningarna.

7.26 Spädbarnsutrustning

Kostnad för spädbarnsutrustning kan beviljas i samband med barns födelse.

Bistånd kan beviljas för anskaffning av barnvagn, säng, sängutrustning, badbalja, skötdyna, barnstol och en grunduppsättning kläder till en skälig kostnad. En individuell bedömning ska göras och hänsyn ska tas till om det finns utrustning som kan ärvas av syskon eller om behovet kan täckas på annat sätt, till exempel genom att låna viss del av utrustningen av familj eller bekanta.

Biståndet baseras på kostnad för begagnade saker och prisuppgift kan inhämtas från till exempel Blocket eller andra annonssajter. Undantaget är kläder, skötdyna och sängutrustning där bistånd kan beviljas till nypris.

7.27 Städning/sanering

Bistånd till kostnad för städning/sanering av bostad kan beviljas efter särskild prövning om:

- det finns risk för att hyreskontraktet kommer att sägas upp på grund av sanitär olägenhet,
- bostaden inte uppfyller kraven för en skälig levnadsnivå
- det är en förutsättning för att hemtjänsten ska kunna utföra uppdrag i bostaden.

Om bistånd beviljas ska det alltid finnas en planering för hur liknande situation inte ska uppstå igen. Om bistånd till städning/sanering kan beviljas ska prisuppgift inhämtas från minst två städfirmor.

7.28 Tandvård

Ekonomiskt bistånd utgår till akut tandvård och annan tandvård som bedöms som nödvändig tandvård. Ekonomiskt bistånd går inte till så kallad optimal tandvård.

7.28.1 Akut tandvård

Med akut tandvård avses behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador som inte kan avvakta mer omfattande utredning. Exempel på behandling kan vara tandutdragning, akut rotbehandling och enstaka fyllningar för att undanröja värk. Detta är behandling som oftast måste utföras omedelbart vilket medför att kostnadsförslag inte kan inväntas.

Det ska av tandvårdsräkning eller genom kontakt med behandlande tandläkare framgå att behovet av behandling var akut. Det bör uppmärksammas att ”akut besök” på räkningen inte innebär att behovet av behandling var akut enligt definitionen ovan.

7.28.2 Nödvändig tandvård

Med nödvändig tandvård avses att sökande ska uppnå godtagbar tuggförmåga, förhindra väsentligt försämrad tandstatus och är en förutsättning för att fungera socialt och kunna arbeta. Utgångspunkt vid bedömningen skall vara vad en låginkomsttagare normalt kan ha råd med. Kostnaden för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslaget ska inkluderas i biståndet.

Följande ska beaktas vid ansökan om bistånd till nödvändig tandvård:

- kostnadsförslag skall alltid begäras
- förtroendetandläkare ska konsulteras vid ansökningar om dyrare eller mer omfattande tandvård för en oberoende bedömning utifrån begreppet nödvändig tandvårdsbehandling
- individuell bedömning görs av den sökandes möjligheter att bli självförsörjande och själv kunna bekosta tandvården inom en tid som är rimlig med hänsyn till behovet av tandvård.

Om bistånd till nödvändig tandvård beviljas ska beslut formuleras så att det framgår att kostnaderna skall beviljas under förutsättning av att personen är biståndsberättigad när faktura inkommer till socialtjänsten, och att beslutad tandvård skall slutföras inom ett år. Inkommer kvitto/faktura på utförd tandvård utan att ett godkänt kostnadsförslag finns görs en individuell bedömning utifrån behovet och kostnaden. Därefter ska den enskilde uppmanas att inkomma med kostnadsförslag vid behov av fortsatt tandvård.

7.28.3 Särskilt tandvårdsstöd

Personer med bestående behov av omfattande vård och omsorg eller som lider av vissa sjukdomar kan ha rätt till Särskilt tandvårdsstöd. Det innebär att kostnad för tandvård likställs med övrig sjukvård när det gäller priser och högkostnadsskydd.

Ansökan om Särskilt tandvårdsstöd görs genom att läkarintyg skickas av läkare till Enhet Tandvård inom Västra Götalandsregionen, som gör bedömning av om rätt till intyg föreligger.

7.28.4 Årlig undersökning

Kostnad för en årlig undersökning är en godkänd utgift i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd under förutsättning att personen har varit aktuell för ekonomiskt bistånd mer än ett år och inte väntas bli självförsörjande inom kort.

7.28.5 Frisktandvård

Ekonomiskt bistånd till frisktandvård beviljas som regel inte.

7.29 TV, Mobiltelefon, Dator, Internet

Alla skolbarn i Ale kommun från åk 1 till gymnasiet har egna datorer som de erhåller från skolan och som de skall kunna använda för sitt skolarbete samt även nyttja utanför skoltid i hemmet. Detta gäller även studerande på Komvux och SFI.

7.29.1 Inköp av dator

Inköp av dator anses i allmänhet inte ingå i skälig levnadsnivå. Vid ansökan om bistånd undersök med sökande om tillgång till dator via skolan.

Bistånd till kostnad för dator kan, emellertid, lämnas inom ramen för bistånd till livsföring i övrigt. Denna bedömning föregås då av en individuell prövning.

7.29.2 Internet

Kostnaden för internet ingår i dagsläget inte i riksnormen. Internet är en förutsättning för att kunna använda myndigheters e-tjänster samt upprätthålla kontakt med andra viktiga aktörer som exempelvis banker eller Arbetsförmedlingen.

Internet i hemmet anses nödvändigt för att den sökande ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå och kan därmed beviljas inom ramen för livsföring i övrigt.

7.29.3 Inköp av mobiltelefon

Bistånd till inköp av mobiltelefon kan beviljas om den sökande helt saknar egen telefon eller tillgång till en telefon och det bedöms nödvändigt utifrån sociala eller arbetsmässiga skäl.

Bistånd beviljas då till billigast smartphone. Bistånd till mobiltelefon beviljas maximalt en gång per år och det är den enskildes ansvar att hantera telefonen varsamt för att undvika att den tappas bort, blir stulen eller går sönder.

7.29.4 Inköp av TV

Inköp av begagnad TV kan beviljas till barnfamiljer men kan också beviljas till vuxna utan barn efter individuell prövning om särskilda behov föreligger.

7.30 Umgänge

Socialtjänsten ska möjliggöra umgänge med båda föräldrarna. Om det finns ekonomiska hinder som parterna inte kan lösa ska socialtjänsten verka för att göra umgänget möjligt.

7.30.1 Varannan helg

Den förälder som barnet är folkbokfört hos har rätt till underhållsstöd från Försäkringskassan om den andre föräldern helt eller delvis inte betalar underhållsbidrag. Förälder som uppbär ekonomiskt bistånd och som barnet inte huvudsakligen bor tillsammans med erhåller tillägg för antal umgängesdagar. Rätten till umgänge ska kontrolleras och omfattningen ska framgå av dom, avtal eller intyg från boendeföräldern.

Om boendeföräldern uppbär ekonomiskt biståndskall motsvarande avdrag görs för denne vid längre umgänge till exempel vid lov. Avdrag för boendeföräldern görs inte vid umgänge varannan helg.

7.30.2 Växelvis boende

Vid växelvis boende, då barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna, kan vardera föräldern ansöka om underhållsstöd (underhållsstöd vid växelvist boende) hos Försäkringskassan. Barnbidraget delas lika. Vid växelvis boende kan föräldern erhålla bistånd motsvarande riksnorm för barnet/barnen den tid det eller dessa bor hos föräldern.

8 Boende

Bistånd beviljas till skälig boendekostnad. Huvudregeln är att faktiskt avtalad hyra beviljas. Utgångspunkten vid bedömningen av vad som är skälig boendekostnad ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att bekosta. Om boendekostnaden bedöms vara för hög i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet är det rimligt att ställa krav på byte av bostad.

Högsta godtagbara boendekostnad justeras årsvis i Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad.

Högsta godtagbara boendekostnad för hyreslägenhet innefattar varmhyra (exkl. hushållsel). Högsta godtagbara boendekostnad för hyrt hus/villa innefattar kallhyra, vatten och avlopp samt kostnad för uppvärmning (exkl. hushållsel).

Högsta godtagbara boendekostnad godtas under förutsättning att det inte finns något boendalternativ till en lägre genomsnittlig boendekostnad, jämfört med vad en låginkomsttagare på orten har råd med. Vid bedömning av vad som är en rimlig hyreskostnad tas hänsyn till att bostaden ska vara storleksmässigt anpassad till familjens behov till så låg hyra som möjligt. En bedömning av om bostadens storlek är skälig med hänsyn till hushållets storlek och andra förutsättningar görs alltid.

Vid bedömning av skälig boendekostnad ska hänsyn tas till barns behov av utrymme också då den som uppstår ekonomiskt bistånd enbart har barnet hos sig under umgängestid. Behovet av utrymme skall ställas i relation till omfattningen av umgänget. Barn som vistas hos umgängesföräldern oregelbundet eller sällan har inte samma behov av utrymme som barn som vistas hos föräldern ofta eller regelbundet. Om barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna (växelvis boende) skall båda föräldrarnas boendekostnad beräknas som för boendeförälder.

8.1 Rådrumstid

Individer eller familjer som på grund av oförutsägbara händelser som exempelvis arbetslöshet kan behöva tid för att ordna en billigare bostad. Den enskilde kan beviljas hyreskostnad över högsta godtagbara kostnad under fyra månader att möjliggöra för den enskilde att byta till ett billigare boende. I vissa fall kan rådrumstiden förlängas ytterligare två månader.

8.2 Förändring av boendekostnad

Hushåll med behov av ekonomiskt bistånd som flyttar till nytt boende och hushåll som kan bli i behov av ekonomiskt bistånd efter en flytt har ett ansvar att planera sitt boende så att hushållet får minsta möjliga behov av ekonomiskt bistånd. Om den enskilde kan förväntas vara i behov av ekonomiskt bistånd efter flytten har hen skyldighet att välja det

billigaste boendet som tillgodoser hushållets behov.

Bistånd till högre boendekostnad efter flytt under pågående biståndsperiod utgår normalt inte såvida inte flytt är nödvändig för att den enskilde skall uppnå skälig levnadsnivå. Det kan t.ex. gälla följande situationer:

- då det finns medicinska och/eller starka sociala skäl till flytten
- då bostaden inte uppfyller en skälig bostadsstandard med hänsyn till fysisk miljö och utrustning.

Om det kan anses rimligt att den sökande flyttar till billigare bostad, men hen ändå inte gör det, skall biståndet för boendekostnaden fastställas till ett skäligt belopp utan beaktande av den faktiska boendekostnaden. Skälig rådrumstid för en flytt är fyra månader om det inte föreligger särskilda skäl.

8.3 Förstahandskontrakt

Vid ett förstahandsavtal på en hyresrätt krävs hyresavtal alltid in för bedömning av kostnadens rimlighet. Vid juridiska frågor kring hyresrätter kan Hyresnämnden kontaktas.

8.4 Villor och bostadsrätter

Att äga en bostad är en realiserbar tillgång om den genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet bedöms bli långvarigt, mer än tre månader, utgör detta skäl till försäljning av bostaden. Krav ska då ställas på att bostaden lämnas till mäklare för försäljning. Skäligt rådrum för att sälja och flytta från bostaden är fyra månader om inte särskilda skäl finns. En förutsättning för att krav på byte av bostad ska kunna ställas är att den enskilde har en realistisk möjlighet att få en annan bostad. Om den sökande, när skälig rådrumstid har löpt ut, kan visa att hen har gjort vad hen kan för att hitta en annan bostad men inte lyckats kan rådrumstiden förlängas.

I boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus räntan på lån för lägenheten. Amortering av lån ska aldrig räknas in i den totala boendekostnaden, då amortering utgör kapitalbildning.

I boendekostnad för eget hus ingår tillsammans med räntan eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, villaförsäkring och tomträttsavgäld. Amortering av lån ska aldrig räknas in i den totala boendekostnaden, då amortering utgör kapitalbildning.

8.5 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig standard och kostnad samt krav på flytt som vid förstahandskontrakt. Ett av fastighetsägaren godkänt andrahandskontrakt ska eftersträvas. Ett skriftligt avtal mellan sökanden och

förstahandshyresgästen ska alltid uppvisas. Detta ska innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, ömsesidig uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Lägenhetens adress ska framgå. Förstahandskontrakt eller hyresspecifikation ska begäras in, men kan inte ställas som krav för rätt till försörjningsstöd. Kontroll ska göras av folkbokföringen av vilka personer som är folkbokförda på aktuell adress.

En extra kostnad för eventuella möbler kan tillkomma på hyran vid andrahandsuthyrning. Enligt gällande praxis kan ett påslag med 10-15 % av hyran göras för detta.

Vid oskälig hyressättning vid andrahandsuthyrning ska den sökande hänvisas till Hyresnämnden som kan avgöra tvister om hyressättningen.

8.6 Inneboende

För inneboende som inte lever i hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren är huvudregeln att den inneboendehyra som avtalats godtas vid beräkning av försörjningsstöd om den bedöms vara skälig i förhållande till bostadens storlek, andel av bostaden och vad som ingår i boendekostnaden i övrigt.

Om inneboendehyran bedöms oskälig beräknas den utifrån hur stor del av bostaden den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärden. Riksförsäkringsverkets beräkningsregel för bedömning av bostadsbidrag används.

Hyreskontrakt och hyresavi bör uppvisas, men är inget krav. Dock är det ett krav på att det ska finnas ett inneboendekontrakt och den enskilde ska vara folkbokförd på adressen. Kontroll ska göras mot folkbokföringen av vilka personer som är folkbokförda på aktuell adress.

8.7 Kvarboende vuxna barn

Huvudregeln är att bistånd till hyresdel inte beviljas till kvarboende vuxna barn som inte tidigare betalat hyresdel i hemmet. Undantag görs i följande fall:

- föräldrarna har förlorat inkomster i samband med att den unge slutat skolan (till exempel bostadsbidrag och/eller bostadstillägg).
- det är fastställt att föräldrarna måste bo kvar i aktuellt boende enbart för att den sökande bor där, och därför har dyrare boendekostnad än de annars hade haft.
- den sökande har under en varaktig period om cirka 12 månader innan ansökan om ekonomiskt bistånd betalat hyresdel med egna medel och föräldrarna således kunnat räkna med denna inkomst.

Undantag kan också göras när den unge är medlem i en familj som har ekonomiskt bistånd eller riskerar att bli i behov av det. Bedömning av rätt till bistånd till hyresdel görs då från fall till fall utifrån vad som blir bäst i den enskilda situationen.

8.8 Boendekostnad under anstaltsvistelse

Ensamstående person som avtjänar ett fängelsestraff kan normalt sett inte anses ha rätt till Ekonomiskt bistånd. Häktade personer samt personer som avtjänar en faktisk strafftid på sex månader eller mindre kan dock beviljas bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktnings- eller strafftiden om de annars riskerar att bli bostadslösa.

Den som kan få tillstånd av sin hyresvärd att hyra ut sin bostad i andra hand ska i första hand göra detta. Om den enskilde nekas detta kan hyresgästen begära tillstånd till uthyrningen hos Hyresnämnden. Vid beviljad boendekostnad under fängelsevistelse kan också kostnad för el- och nätavgift, hemförsäkring och fackavgift utgå.

8.9 Boendekostnad under vård/ behandling på institution

Ensamstående person som erhåller vård/ behandling på sjukvårdsinstitution eller i hem för vård eller boende kan beviljas bistånd till hyra för den egna bostaden om sökanden skall vistas i bostaden under till exempel permissioner. Om vårdtiden är längre än sex månader, och den sökande inte kommer att vistas i bostaden, ska möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand undersökas.

8.10 Depositionshyra

Depositionshyra kan beviljas till personer som har svårigheter att erhålla lägenhet/ bostad utifrån låga inkomster eller skulder. Ställning tas till om depositionshyrans kostnad är rimlig utifrån boendet och kontraktet. Bifall kostnad till deposition ges restriktivt efter individuell bedömning.

9 Särskilda grupper och övriga ärendetyper

9.1 Arbetshinder – missbruksproblematik

När handläggare har grundade skäl att misstänka att den sökande har en pågående missbruksproblematik som påverkar arbetsförmågan ska detta utredas. I dessa fall kan nämnden ställa krav på att den enskilde medverkar i utredning av arbetsförmåga för rätten till ekonomiskt bistånd. Den biståndssökande kan även ha ett ansvar att delta i planerade vårdinsatser då annars oklarheter om missbrukets pågående omfattning kan uppstå.

Observera att krav aldrig kan ställas att den sökande ska delta i rehabiliterande insatser för rätten till ekonomiskt bistånd, men att en förutsättning för att ekonomiskt bistånd ska beviljas är deltagande i de åtgärder som är nödvändiga för att en utredning av hans/hennes arbetsförmåga kopplad till misstänkt missbruk ska kunna göras.

Om utredning visar att den sökande helt eller delvis saknar förmåga att stå till arbetsmarknadens förfogande på grund av en missbruksproblematik har socialtjänsten ansvar för rehabiliterande och motiverande insatser. Vid konstaterat missbruk ska handläggare försöka motivera den enskilde till att ansöka om stöd hos Vuxenheten.

9.2 Arbetshinder – sociala skäl

Sociala skäl som hindrar den sökande från att stå till arbetsmarknadens förfogande fullt ut kan exempelvis vara problem i familjen, som skolvägran hos barn eller svårare familjeproblem, eller ohälsa hos sökande som inte är villig att delta i vård och behandling hos sjukvården. Biståndssökande som bedöms ha en svårare psykisk ohälsa som bidragande anledning till social problematik, och som kräver vård och behandlingsinsatser, ska motiveras till detta.

9.3 Egna företagare

Kommuner får i princip endast vidta åtgärder som allmänt främjar näringslivet i kommunen enligt kommunallagen. Kommuner får bara ge individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare om det finns synnerliga skäl för det (2 kap. 8 § kommunallagen). Från socialtjänstens utgångspunkt innebär ett företag i många fall en realiserbar tillgång. Tillämpningen av socialtjänstlagen innebär att en egen företagare i de flesta fall hänvisas till att avveckla verksamheten och anmäla sig på Arbetsförmedlingen som arbetslös när han eller hon ansöker om ekonomiskt bistånd. Huvudregeln är utifrån ovanstående att egna företag inte skall subventioneras med ekonomiskt bistånd då det riskerar att snedvrider konkurrens på längre sikt. Om företaget inte ger tillräckliga inkomster till försörjningen är huvudregeln att företaget skall avvecklas/avregistreras och den sökande skall stå till arbetsmarknadens förfogande. Skäligt rådrom för avveckling av företaget är max 4 månader.

9.4 Starta eget-bidrag

En sökande som uppbär starta eget-bidrag är att betrakta som deltagare i en arbetsmarknadsåtgärd. Under den tid som starta eget-bidrag utgår kan sökande vara berättigad till kompletterande ekonomiskt bistånd om starta eget-bidrag plus intäkter från firman understiger normnivå/skälig levnadsnivå.

9.5 Föräldralediga

Ekonomiskt bistånd kan utgå till föräldralediga som inte kan försörja sig genom föräldrapenning.

9.5.1 Föräldrapenning

Huvudregeln är att föräldraledig ska ta ut föräldrapenning under hela föräldraledigheten med sju dagar per vecka. Den förälder som är hemma med barnet tar ut föräldrapenning.

9.5.2 Föräldraledigheten

Sökande kan vara berättigad ekonomiskt bistånd under föräldraledighet från barnets födelse och fram till att barnet fyller ett år. Vid ett års ålder är huvudregeln att förälder som uppbär ekonomiskt bistånd ska återgå till tidigare sysselsättning eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Barnomsorg behöver sökas minst 4 månader innan barnets ettårsdag, för garanterad plats i barnomsorgen i rätt tid.

9.6 Sjukskrivna

Ekonomiskt bistånd kan utgå till sjukskrivna som inte kan försörja sig genom sjukförsäkringssystemet.

Om den sökande inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande, helt eller delvis, på grund av ohälsa ska detta alltid styrkas med läkarintyg. Av intyget ska bland annat framgå om den sjukskrivne bedöms kunna delta i arbetsrehabilitering eller inte. Om den sökande inte kan det ska en dialog inledas, efter samtycke från den enskilde, med sjukskrivande läkare om framtida planering.

9.6.1 Ersättningar vid sjukskrivning

Huvudregeln är att den enskilde vid sjukskrivning ska söka sjukpenning hos Försäkringskassan. Om han/hon saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI) kan sjukpenning inte beviljas. Vid längre tids nedsättning av arbetsförmåga med minst 25 % som väntas vara permanent ska sjukersättning sökas hos Försäkringskassan. För unga vuxna upp till 30 år gäller att aktivitetsersättning ska sökas hos Försäkringskassan om arbetsförmågan väntas vara helt eller delvis nedsatt i minst ett år.

9.6.2 Samverkan med sjukvården kring enskilda

Den enskildes vårdkontakter ska utredas och skriftligt samtycke till kontakt med vårdgivare upprättas. Socialtjänsten kan sammankalla till möte för att upprätta en Samordnad Individuell Plan (SIP) där viktiga aktörer för den enskilde bjuds in. Det finns också möjlighet till samordnade insatser kring en klient genom Samordningsförbundet.

9.7 Studerande

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte beviljas till vuxna studerande. Studier ska i första hand finansieras genom studiemedel från CSN. Studiemedel skall täcka personens försörjning under studietiden. Beslut från CSN anger till och från vilka veckor studiemedlet är avsett att täcka.

9.7.1 Studier på grundskolenivå

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till vuxna studerande på grundskolenivå om detta bedöms nödvändigt för att den enskilde ska kunna få ett arbete. En förutsättning är att den enskilde följer uppjord studieplan och gör väntade framsteg i studierna.

9.7.2 Studier som arbetsmarknadsåtgärd

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till vuxna studerande om studierna är att betrakta som en arbetsmarknadsåtgärd. Arbetsförmedlingen beslutar om åtgärden och a-kassa eller aktivitetsstöd bör utgå under studieperioden.

9.7.3 Sommaruppehåll

En studerande som saknar arbete eller annan inkomst under studieuppehåll på sommaren kan beviljas ekonomiskt bistånd på samma sätt som övriga arbetssökande. Förutsättningen är att den sökande är aktivt arbetssökande och har varit det i god tid (minst tre månader) innan studieuppehållet. Ekonomiskt bistånd kan beviljas för de veckor den sökande inte erhåller studiemedel från CSN.

9.7.4 Studerande ungdom

Huvudregeln är att gymnasiestuderande ungdomar inte har rätt till ekonomiskt bistånd då föräldrarna har försörjningsskyldighet till dess att ungdomen har gått ut gymnasiet eller fyllt 21 år. I fall där föräldern inte kan ta försörjningsansvaret, till exempel för ensamkommande ungdomar, kan ekonomiskt bistånd beviljas till gymnasiestuderande under 20 år. Från och med höstterminen det år man fyller 20 år har man rätt till studiemedel från CSN och skall då ansöka om det. Det gäller studier på Komvux, folkhögskola och gymnasium. För studier på högskola, universitet och andra eftergymnasiala utbildningar finns ingen nedre åldersgräns för att ha rätt till studiemedel.

9.8 Unga vuxna

Föräldrar har underhållsskyldighet gentemot barn enligt 7 kap Föräldrabalken (FB). Underhållsskyldigheten upphör då barnet fyller 18 år eller vid senare tidpunkt då barnet slutar gymnasieskolan, dock senast när den unge fyller 21 år. Denna underhållsskyldighet gäller oavsett om den studerande bor i föräldrahemmet eller ej.

Ansöker ungdom vars föräldrar är underhållsskyldiga skall denne i första hand hänvisas till sina föräldrar. Vid behov kan föräldrarna ansöka om ekonomiskt bistånd för prövning ifall de har behov av ekonomiskt bistånd för att kunna försörja sitt barn.

Ungdomar som avbryter sina gymnasiestudier har ansvar för att planera för sin försörjning och ska i första hand hänvisas/motiveras tillbaka till studierna.

9.9 Utländska medborgare

Beträffande ekonomiskt bistånd till utländska medborgare gäller följande:

9.9.1 Turister

Personer som är att betrakta som turister bör i första hand vända sig till sitt hemlands konsulat eller ambassad. Om ett akut behov inte kan tillgodoses på annat sätt kan ekonomiskt bistånd komma ifråga. Det bör då i regel avse biljett till hemlandet, att besöka ambassaden samt uppehälle i avvaktan på hemresa.

9.9.2 Nordiska medborgare

Ansökan om ekonomiskt bistånd prövas utifrån samma bedömningsgrunder som gäller för svenska medborgare.

9.9.3 Asylsökande

Migrationsverket har huvudansvar för de asylsökande i Sverige. Ekonomiskt bistånd åt asylsökande (LMA) är statliga medel och betalas ut direkt till personen från Migrationsverket. Bidraget utbetalas fram tills dess personen erhållit uppehållstillstånd. Därefter kan man, om man är berättigad, erhålla etableringsersättning via Arbetsförmedlingen.

9.9.4 Flyktingar

Personer som har fått uppehållstillstånd som flyktingar prövas utifrån samma bedömningsgrunder som gäller för svenska medborgare. Flyktingar omfattas av etableringsreformen de första två åren efter att uppehållstillstånd är utfärdat och kan då, om de är berättigade, få insatser och inkomst i form av etableringsersättning (samt i förekommande fall etableringstillägg eller bostadsersättning) via Arbetsförmedlingen. Vanligtvis är ett hushåll självförsörjande genom etableringsersättningen, men undantag kan förekomma, som exempelvis:

- ”glappet” mellan att Migrationsverket slutar att utbetala LMA-ersättning och den

enskilde har ett etableringsprogram hos Arbetsförmedlingen som ger rätt till ersättning

- hushåll med många medlemmar, där etableringsersättningen inte är tillräcklig
- vuxna ensamstående som delar bostad med annan än sitt eget barn och som därför varken kan få etableringstillägg eller bostadsersättning

9.9.5 EU-medborgare

EU-medborgare har uppehållsrätt i landet under tre månaders tid eller så länge man har arbete eller en realistisk möjlighet till arbete. Efter tre månaders vistelse i Sverige har EU-medborgare fortsatt uppehållsrätt utan uppehållstillstånd om han/hon har arbete, är egen företagare eller aktivt söker jobb och har en realistisk möjlighet till arbete. Förutsättningen för EU-medborgares rätt att vistas i landet är bland annat att man inte är en belastning för biståndssystemet.

Om EU-medborgare söker ekonomiskt bistånd ska bedömning göras av den sökandes uppehållsrätt i Sverige. Uppehållsrätt kan man ha om man är:

- arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- aktivt arbetssökande och bedöms ha en verklig möjlighet att få en anställning. För att anses vara aktivt arbetssökande ska man vara inskriven vid Arbetsförmedlingen och vara beredd att ta anvisat lämpligt arbete, samt i övrigt uppfylla kriterierna beskrivna under Arbetssökande vuxna. Om man har sökt arbete i sex månader utan resultat bedöms man som huvudregel inte ha en verklig möjlighet till anställning.
- familjemedlem till en EU-medborgare med uppehållsrätt enligt ovanstående två punkter

Bedömning ska också göras av om den sökande har Ale kommun som hemkommun, på samma sätt som vid övriga ansökningar om ekonomiskt bistånd.

Om den sökande inte uppfyller ovanstående krav om uppehållsrätt och hemvist är hen som huvudregel inte berättigad ekonomiskt bistånd. I vissa fall kan akut bistånd ändå behöva beviljas för att kunna bekosta exempelvis resa till hemlandet samt kost och logi i väntan på resan.

9.9.6 Svenska medborgare som befinner sig utomlands

Personer som befinner sig utomlands kan få stöd genom att vända sig till aktuellt lands ambassad. Se lag (2003:491) om konsulärt bistånd.

9.10 Våld i nära relation

Enligt 5 kap 11 § SoL har socialnämnden ett särskilt ansvar vad gäller person som utsätts för våld eller hot om våld. Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Om en vuxen person är i behov av akut boende på grund av våld i nära relation (VINR) ska bedömning göras om huruvida personen är i behov av skyddat boende. Om personen ansöker om skyddat boende ansvarar vuxenheten för utredning och beslut. Om personen inte är i behov av skyddat boende ansvarar Arbetsmarknad- och försörjningsstödsenheten för utredning och beslut om akut bistånd i form av vandrarhem.

9.10.1 Barn

Socialnämnden ska särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp enligt 5 kap 11 § SoL. Om det kommer till handläggares kännedom att ett barn kan ha bevittnat våld ska en internanmälan göras omgående.

9.10.2 Ekonomiskt bistånd när det förekommer våld i nära relationer

I vissa situationer kan det vara aktuellt att bevilja ett akut och/eller långsiktigt ekonomiskt bistånd till person som lämnar ett förhållande där det förekommer våld, för att möjliggöra detta. I en sådan situation kan det godtas att äktenskapsskillnad inte vunnit laga kraft. Om det finns tillgångar att vänta vid till exempel bodelning eller försäljning av bostad kan ekonomiskt bistånd beviljas mot återkrav.

Vid beräkning av kan det vara aktuellt att godta kostnader för:

- tillfällig adressändring
- namnbyte
- säkerhetspaket (låsbyte, titthål, kedja, larm)
- dubbla hyreskostnader under uppsägningstid
- kostnad för äktenskapsskillnad
- hemutrustning (beakta att eventuell bodelning kommer att ske)
- kläder
- mobiltelefon